

Le symbole de la Menorah: l'Arbre de la Vie

ד"ר לאה מזור, האוניברסיטה העברית

Inspiré du cours du Dr Léa Mazor – Université hébraïque de Jérusalem, Mireille Hadas-Lebel et Noga Reouveni

Interrogation:

Pourquoi de tous les objets et trésor du Temple, la Menora constitue-t-elle l'instrument de culte le plus convoité par les Nations (Grecs: huile rendue impure/ Romains s'en emparent et en font le symbole de leur victoire) ?

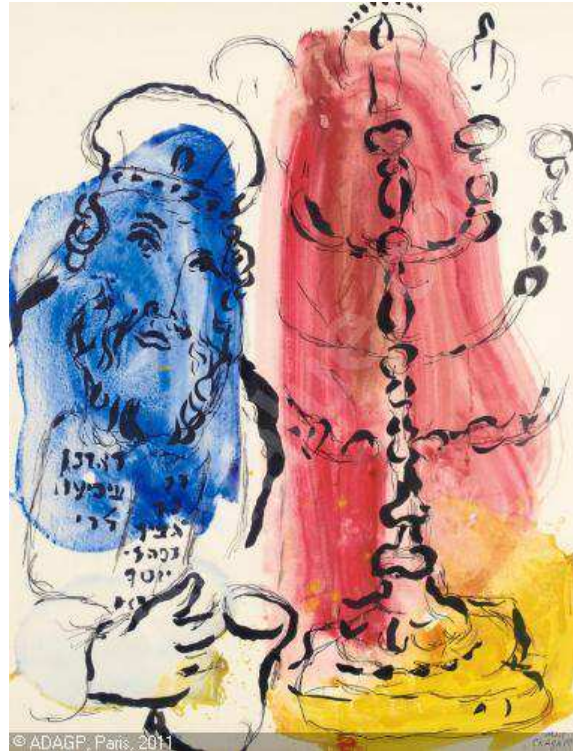
La Menora symbole l'âme d'Israël. Les Nations tentent d'une part d'en éradiquer toute trace et d'en élucider le mystère d'éternité (La lumière symbole l'éternité d'Israël et de sa mission)

La Menorah: - Ner tamid; lev 24, 2- 3; Nomb. 27, 20

- Aharon, allumage (העלת הנרות) au crépuscule et le matin (ex. 30, 7-8; lev.24, 1-4, nomb. 8, 1-4)

Aharon et le Chandelier de Marc Chagall- 1966

Aharon allume le chandelier -1887

- Shilo: 1 menora | Sam. 3,3 - temple de Salomon 10 menorot | Rois 7, 49; I Chroniques 28, 11-19. La source de II Chroniques 4, 7-20 résout la contradiction
- II Macchabées 1, 20-36
- **Qu'est devenue la Menorah? Versions opposées:**
 - . Les instruments du Temple détruits, une partie emportée a Babel (II Rois 24, 13; 25, 13-17; Jérémie 52, 17-20)
 - . Apres l'Exil de Babel: les instruments du Temple tous emportes et déposés dans un temple babylonien (II Chroniques 36, 7-10-18)
 - . Les instruments du Temple furent ramenés à Jérusalem par Cyrus. (mettre les dates) Ezra 1, 7-11; 5, 14-15; 6, 5) ou par Ezra en personne (7, 19; 8, 24-30- 33-34)

Symbole de la victoire de l'esprit divin et de la Justice divine sur la force armée des hommes-

סמל ניצחון הרוח על הכוח

L'ange et le chandelier -1973

Zacharie 4, 1-14-

. 520 avant notre ère:

: יצהר: 2 בני זורובבל : pouvoir exécutif

Cohen pouvoir spirituel a verifier Josue

Huile de la Menorah: shemen = élément liant la matière a l'esprit.

Table des pains = dimension matérielle -Autel de l'encens= dimension spirituelle

b- pureté de l'huile qui ne se mélange pas aux autres liquides.

Zorobabel est encourage par le Prophète Zacharie à reconstruire le Temple symbolise par la Menorah.

"אַרְץ חֹטָה וְשֵׁעִרָה, וְגֶפֶן וַיְתַאֲנֶה וְרִמּוֹן; אֲרֶז-זַיִת שָׁמֶן, וְדִבְשׁ"

"Un pays qui produit le froment et l'orge, le raisin, la figue et la grenade, l'olive huileuse et le miel" (Deut. 8, 8).

Note: la différence entre les fruits d'Israel. L'olive se caracterise par sa capacite a fournir de l'huile.

La tribu d'Asher Vitrail de Chagall

Symbole de la rédemption

סמל הגאולה

תיאור המנורה משופע במונחים השאולים מן התחום הבוטני: היו לה קנים, גביעים משוקדים, כפתורים ופרחים. צורת המנורה היתה כשל גזע היוצא מתוך 'ירך' (=בסיס, שורש), וממנו מסתעפים קנים בדומה לענפי העץ. בכל אחד מקניה היו 'שלושה גביעים משוקדים... כפתור ופרח' (כה, לג; לז, יט)

בחזון ירמיהו שהיה 'מן הכהנים אשר בענתות' (ירמיהו א, א): 'ויהי דבר ה' אלי לאמור: מה אתה רואה ירמיהו? ואומר: מקל שקד אני רואה. ויאמר ה' אלי: היטבת לראות, כי שוקד אני על דברי לעשותו' (א, יא-יב). מקל השקד שבחזון מסמל את המהירות שבה הופך דבר ה' לממשות.

La rédemption est un long processus, non révolutionnaire Pour preuve sur la tige se trouvent simultanément le bouton, la fleur et le fruit. Le fruit n'abolit ni le bouton et ni la fleur.

Symbole de la consécration et de l'élection divine:

Les instruments de culte, les rois et le Messie sont oints a l'huile d'olive

Symbole de la puissance divine et de l'élection des Leviim (service divin)

סמל בחירת הלויים

הבחירה באהרון ובבניו לשרת בכהונה (במדבר יז, טז-כד). אחרי הסיפור על תלונותיהם של בני ישראל ומרד קורח ועדתו, נאמר שמשו נצטוו לקחת את מטותיהם של שנים עשר נשיאי

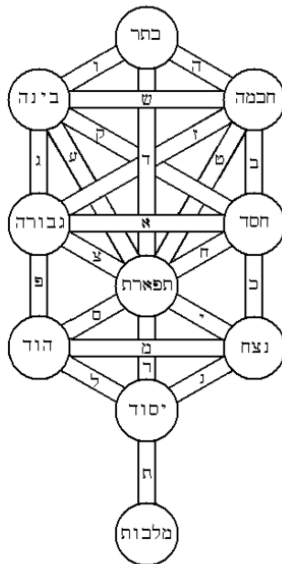
השבטים, לכתוב על כל מטה שם של אחד הנשיאים, ולהניח את המטות באוהל מועד. האיש אשר מטהו יפרח, כך נאמר, הוא האיש שבו בחר ה' לשרתו. 'ויהי ממחרת ויבא משה אל אהל העדות והנה פרח מטה אהרן לבית לוי, ויוצא פרח ויצץ ציץ ויגמול שקדים' (פסוק כג). רצף הפעולות, 'ויוצא... ויצץ... ויגמול...', מורה על מהירות ההתרחשות ועל חיוניותה. פריחתו הפלאית של המטה והופעתו כענף של עץ שקד שפירותיו הבשילו הוא אות לכוח האלוהי שפעל בו.

Symbole de la perfection

מל השלמות

מבנה המנורה ראוי לתשומת לב מיוחדת. מן הקנה האמצעי התפצלו שישה קנים: 'שלושה קני מנורה מצדה האחד ושלושה קני מנורה מצדה השני' (כה, לב; לז, יח). יחד עם הקנה האמצעי היו לה אפוא שבעה קנים (שבע הוא מספר המבטא שלמות). צורת המנורה היתה כצורתו של עץ קדוש, כפי שלמדים אנו מיצירות האמנות של העולם הקדום, שבהן מוצג עץ קדוש לא פעם כגזע מרכזי שממנו מתפצלים שישה ענפים, שלושה לכל כיוון.

Les 7 sephirot

Symbole de la lumiere et de la Vie

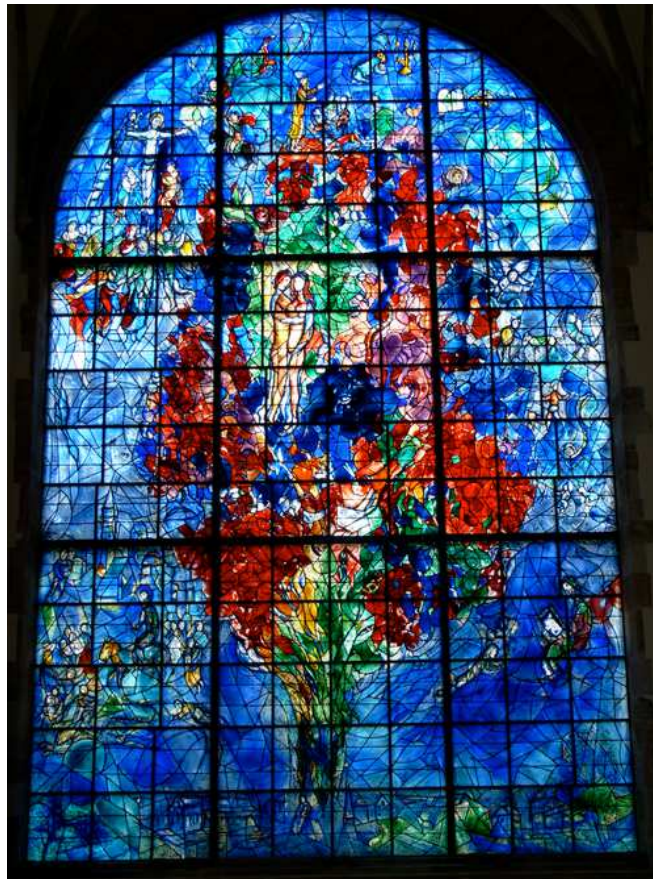
מל האור והחיים

המנורה הונחה באוהל מועד, לפני הפרוכת, נוכח השולחן (שמות כו, לה; מ, כד). הכהן היה מעלה את נרותיה (ל, ז-ח) והם דלקו לפני ה' תמיד (ויקרא כד, א-ד). השימוש במנורה כבסיס לנרות עשה אותה לעץ של אור. נר דולק ואור הם סמלים מובהקים של חיים ושל ה' הנותן חיים לכל חי. 'נר ה' נשמת אדם' נאמר בספר משלי (כ, כז) ומשורר תהלים אומר לה' 'כי עימך מקור חיים, באורך נראה אור' (לו, י). האור הוא היפוכו של המוות (איוב לג פסוקים כח, ל) המסומל על ידי חושך ונר דועך (משלי כ, כ; איוב כא, ז). מכל הנאמר עד כאן מתברר, שמנורת המשכן היתה בדמות עץ העמוס בסמלים של חיים ושל קדושה. האם פירושו של דבר שהיא ייצגה את עץ החיים שהיה בגן העדן האלוהי?

- Hillel Traite Shabbat 21, b et Shammai = rajouter de la lumière ou retirer
- Mettre les 7 versets de Hanoucca
- Ner maaravi vers laquelle toutes les autres lumieres se tournent

- **החשך אלהים את-האור כי-טוב ויבדל אלהים בין האור ובין וירא** gen 1, 4
- המילה: "אור" מופיעה בתחילת הפרק 5 פעמים, לעניות דעתי, יש כאן רמז לחמישה חומשי תורה שמקרינים ללומדים הרבה אורה

Le 25 ieme mot = or = la lumiere de Hanoucca le 25 Kislev= la lumiere cachee qui se revele a Hanouccah = or ha ganouz= La lumiere se répand sur les justes, et la joie sur les cœurs droits. **Ps. 97, 11**

Chagall, l'arbre de Vie

Symbole de la Sagesse

סמל החכמה

'שהרוצה להחכים ידרים'

ספרי סוף פרשת פקודי, רמב"ם הלכות בית הבחירה א, ז.

Symbole de l'éthique, d'amour et d'universalité-

סמל המוסר

- La Menora porte à la fois l'amande (le fruit), boutons et la fleur. La fleur n'a pas disparu malgré l'apparition du fruit= la fin ne justifie pas nécessairement les moyens. La voie empreintée par l'homme n'est pas moins importante que le résultat accompli.
- Israël, la lumière des Nations or l'agoiim. Isaïe 2 les nations montent à Jérusalem.

. La Menora éclairant **l'intérieur du foyer** éclaire le monde:

La source de lumière est d'abord intérieure puis orientée vers l'extérieur, vers l'Autre.

- a- Le Judaïsme n'est pas prosélyte mais à travers la particularité de ses sources, ses valeurs et son histoire propose une vision universelle de connaissance de D.ieu. Israël doit avant tout être un exemple d'humanité à l'égard de lui-même avant de le devenir pour les Nations.
- b- Le Temple détruit est aujourd'hui symbolisé par l'unité de la vie familiale: Shabbat, le Jour consacré à D.ieu, est sanctifié par l'allumage par la femme d'au moins 2 bougies symbolisant la lumière de la menorah. Selon Noga Reouveni, les Kabbalistes de Tsfat introduirent la tradition d'allumer une menorah reposant sur la table de Shabbat.

c- Unité familiale

אשתך, כגפן פ' ריה-- ב'רכת' ב'יתך: ב'ניך, כשתלי ז'יתים-- סביב, לשלחנך. ¹ הנה .
 כ'ינן, יב'רך גבר-- ירא יהוה. ² יברכך יהוה, מציון: וראה, בטוב ירושלם-- כ'ל, ימי
 ח'יך. ³ וראה-ב'נים לב'ניך: שלום, על-ישראל.

Ta femme sera comme une vigne féconde dans l'intérieur de ta maison, tes fils, comme des plants d'olivier autour de ta table. ⁴ Voilà comment est béni l'homme qui craint l'Eternel! ⁵ Que le Seigneur te bénisse de Sion! Goûte le bonheur de Jérusalem tous les jours de ta vie. ⁶ Puisse-tu voir les fils de tes fils! Paix sur Israël! (Ps. 128, 3-4-5-6)

Symbole de la Perfection morale et physique

Les 2 yeux les 2 narines les 2 oreilles et la bouche

Symbole de la création

מל הבריאה

Tu t'enveloppes de lumière comme d'un manteau, tu déploies les cieux comme une tenture (Ps. 104, 2)

Symbole de la renaissance d'Israël, de son indépendance, de souveraineté et de paix universelle

סמל תחייתו של ישראל ושלווה כלל עולמי

"וַתָּבֹא אֵלָיו הַיּוֹנָה לַעֵת עֶרֶב, וְהָיָה עָלֶיהָ-זֵית טָרֶף בְּפִיהָ"

"La colombe revint vers lui sur le soir, tenant dans son bec une feuille d'olivier fraîche..."(Gen. 8, 11)

Apparition du motif de la menorah sur l'arc de triomphe de Titus date Domiantanus 96-81 avant notre ère.

1948, choix de la menorah telle qu'elle apparaît sur l'arc de Titus pour rappeler le retour du spirituel et du politique comme cela fut le cas au temps de Macchabees et du Roi Salomon.

Symbole d'éternité d'Israël

סמל נצחיות ישראל

**וְנִשְׂאָר-בּוֹ עוֹלָלֹת כִּנְקֹף זֵית, שְׁנַיִם שָׁלֹשׁ גִּרְגָרִים בְּרֹאשׁ אֲמִיר; אַרְבַּעַת חֲמִשָּׁה, בְּסַעֲפִיָּה פְרִיָּה--
נְאֻם-יְהוָה, אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל**

Il n'en restera que de la glanure comme, après la récolte des olives, on trouve deux, trois baies au sommet de l'arbre, quatre, cinq aux branches les plus chargées: ainsi parle le Seigneur, le Dieu d'Israël. (Isaïe 17, 6).

Malgré les erreurs et égarements d'Israel qui parfois allerent vers la voie de l'idolatrie Dieu garde son Alliance aux Fils d'Israel. L'Alliance est éternelle et n'est jamais remise en question.

"וַיֵּרָא מִלֶּאךָ יְהוָה אֵלָיו, בְּלַבַּת-אֵשׁ--מִתּוֹךְ הַסִּנֵּה; וַיֵּרָא, וְהָיָה הַסִּנֵּה בַּעַר בָּאֵשׁ, וְהַסִּנֵּה, אֵינּוּ אֲכָל"

"Un ange du Seigneur lui apparut dans un jet de flamme au milieu d'un buisson. Il remarqua que le buisson était en feu et cependant ne se consumait point". (Ex. 2-3-4)

+ Hanouccchia 8 lumieres

= au dela de la nature= brit mila

Sevrage de la brebis

שמיני עצרת

Note: Hanoucciah nom donne par l'epouse de Eliezer ben Yehouda, Hemda au debut du 19e siecle

Tableau de Chagal : la fete d e Hanouca